

Akčný plán pre udržateľnú energetiku a klímu

„Najväčšou výzvou, ktorej dnes čelíme, je zanechať našim deťom planétu, na ktorej budú môcť prežiť bezpečný a zdravý život. Dosiahnutím svojich klimatických cieľov Bratislava malým, ale zodpovedným dielom prispeje k tomuto spoločnému úsiliu.“

Každé riešenie v oblasti klímy zároveň prináša pre Bratislavu nové príležitosti, vďaka ktorým sa v našom meste bude lepšie žiť. Opatrenia akčného plánu prinesú živšie a zelenšie štvrte, zdravšie budovy, čistejšie ovzdušie, dostupnejšiu ekologickú dopravu a čistú energiu vyrobenú priamo v Bratislave.“

Matúš Vallo, primátor

Bratislava má plán pre klímu

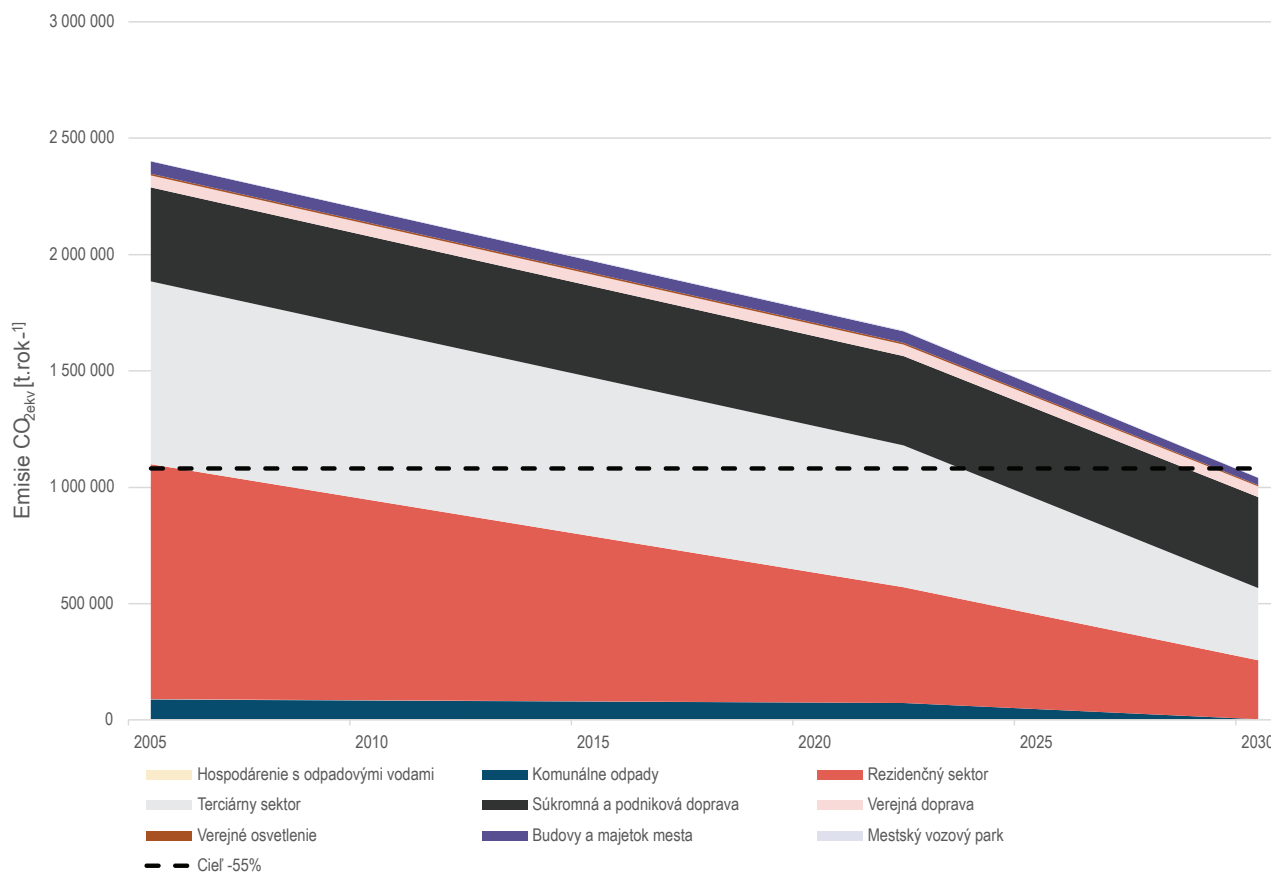
Akčný plán pre udržateľnú energetiku a klímu hlavného mesta SR Bratislavy (angl. Sustainable Energy and Climate Plan, skrátené „SECAP“) vznikol ako odpoveď na naliehavé klimatické výzvy, ktorým čelíme v našom meste, na Slovensku aj celosvetovo. Uvedomujúc si dôsledky rastúcich teplôt, zvýšenú frekvenciu extrémnych výkyvov počasia a ich sociálno-ekonomické náklady si Bratislava stanovila cieľ transformovať sa na **zelenšie a zdravšie** mesto a dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2050.

Plán ukazuje cestu, akou môže Bratislava dosiahnuť **55-percentné zníženie emisií skleníkových plynov do roku 2030** v súlade so záväzkom mesta v iniciatíve Dohovoru primátorov a starostov.

Bratislave sa už podarilo dosiahnuť významný pokrok v tomto úsilí. V roku 2022 bolo na území mesta emitovaných 1,67 miliónov tCO₂ekv skleníkových plynov. V porovnaní s východiskovým rokom 2005 došlo k zníženiu o tretinu, a to napriek populačnému aj ekonomickému rastu mesta. Bolo to najmä s príspevom obyvateľov, ktorí významne znížili svoju spotrebu energií. Pre naplnenie celkového cieľa do roku 2030 bude potrebné dosiahnuť ďalšie zníženie o 25 % v kratšom časovom horizonte, čo si bude vyžadovať koordinované a prierezové úsilie.

Okrem opatrení na znižovanie emisií SECAP navrhuje aj kroky zamerané na posilnenie adaptácie mesta na zmenené klimatické podmienky s cieľom znížiť riziká extrémneho počasia pre naše rodiny a pre miesta, kde žijeme, pracujeme a zabávame sa.

Predpokladaný vývoj emisií skleníkových plynov do 2030

Hlavné ciele akčného plánu

SECAP obsahuje 16 strategických priorít a 65 opatrení, ktoré sú organizované okolo štyroch strategických cieľov:

znížiť tvorbu skleníkových plynov do roku 2030 oproti roku 2005 o 55 %

**Net Zero
2050**

pripraviť mesto na dosiahnutie klimateckej neutrality v roku 2050

zlepšiť adaptáciu mesta na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy vrátane zlepšenia krízového manažmentu

posilniť spoluprácu s občanmi a firmami na riešení klimateckej zmeny

Dosiahnutie týchto cieľov si bude vyžadovať spoločné úsilie mesta, obyvateľov a firiem, ako aj podporu národnej vlády a Európskej únie.

SECAP obsahuje opatrenia mesta a mestských organizácií na zníženie emisií v oblastiach, na ktoré majú priamy vplyv (cca 11 % celkových emisií na území mesta). Zároveň definuje aj opatrenia, ktoré by mali realizovať obyvatelia a firmy, pričom Bratislava ich chce v tomto úsilí aktívne podporovať.

S cieľom urýchliť akciu všetkých sektorov chce Bratislava ísť príkladom v opatreniach realizovaných na svojom majetku, nastavovať prostredie na uľahčenie dekarbonizácie pre občanov a firmy a realizovať pilotné dekarbonizačné projekty v kľúčových oblastiach ako teplárenstvo či územné plánovanie.

Kľúčové opatrenia

Vzhľadom na komplexnosť akčného plánu sme pre prvé roky implementácie vybrali **10 kľúčových opatrení**, ktoré majú buď zásadný vplyv na zníženie emisií v Bratislave (resp. zvýšenú mieru adaptácie mesta), alebo pridanú hodnotu pre komunikáciu plánu verejnosti či podporu zapájania firiem a obyvateľov.

Zavedenie energetického manažmentu na budovách mesta s cieľom ušetriť aspoň 35 % energií	Inštalácia fotovoltaických elektrární na objektoch v majetku mesta, ktoré pokryjú aspoň 20 % ročnej spotreby elektriny	Dokončenie rekonštrukcie a modernizácie verejného osvetlenia so 100 % pokrytím LED technológiou	Vybudovanie a modernizácia 10 km električkových tratí	Vybudovanie 400 nových nabíjaciach staníc pre osobné elektrické vozidlá
Business Climate Challenge (Program spolupráce s firmami na znižovaní spotrieb energií)	Zmena koncepcie v oblasti tepelnej energetiky s cieľom dlhodobého znižovania emisií skleníkových plynov v teplárenstve	Revitalizácia 15 parkov a verejných priestorov – program Živé miesta	Výsadba 25 000 stromov a krovín	Inštalácia 80 pitných fontánok v meste

Mesto ide príkladom

Zhodnotenie odpadov

Udržateľná mobilita

Obyvatelia Bratislavy

Zodpovedné firmy

Adaptácia na zmenu klímy

Zoznam strategických priorit a opatrení SECAP

Oblasť	Strategická priorita	Opatrenia
Mesto ide príkladom	Komplexnými energetickými úsporami na budovách ušetríme aspoň 35 % energií	Zavedenie energetického manažmentu; Zlepšenie tepelno-technických vlastností mestských budov; Príprava investičného plánu obnovy budov na základe dát a výstupov zo systému energetického manažmentu; Štandard obnovy budov v mestskom majetku
	Inštalujeme obnoviteľné zdroje energie (OZE), ktoré pokryjú 20 % ročnej spotreby elektriny majetku mesta	Fotovoltaické elektrárne na objektoch v majetku mesta vrátane mestských spoločností
	V rámci komplexnej obnovy verejného osvetlenia zabezpečíme 100 % pokrytie svetidlami s LED a reguláciou intenzity	Dokončenie procesu rekonštrukcie a modernizácie verejného osvetlenia; Dohľadový a riadiaci systém verejného osvetlenia
	Znížime energetickú náročnosť mestských firiem o 20 % s dôrazom na maximálne využitie obnoviteľných zdrojov	Realizácia opatrení energetickej efektívnosti v mestských podnikoch
Zhodnotenie odpadov	Zhodnotíme maximum nerecyklovateľných odpadov ako zdroje energie	Výstavba tretej linky zariadenia na energetické využitie odpadov; Kompostáreň a bioplynová stanica s výrobou CNG; Využitie zostatkového tepla z odpadových vôd od úrovni budov, cez úroveň štvrtí až po čistiare odpadových vôd v BVS
Udržateľná mobilita	Podiel verejnej, pešej a cyklo dopravy zvýšime na 70 %	Dopravné prieskumy a kalibrácia dopravného modelu; Aktívna participácia na vybudovaní minimálne 2 terminálov integrovanej osobnej dopravy a na rekonštrukcii Hlavnej ŽST v Bratislave; Vybudovanie 2 300 P+R miest; Zlepšenie plynulosti verejnej osobnej dopravy prostredníctvom preferencie MHD; Funkčná aplikácia MaaS s prepojením na zdieľanú mikromobilitu; Rekonštrukcia a budovanie 42 km cyklistickej infraštruktúry vrátane cyklostojanov a podpory infraštruktúry zdieľaných bicyklov; Vytvorenie nových dopravných noriem a noriem parkovacích miest; Rozširovanie dopravne upokojených zón (zóny 30 a obytné zóny); Aktívna spolupráca so Starým Mestom na regulácii vstupu vozidiel do pešej zóny; Podpora rozvoja pešej dopravy zvýšením bezpečnosti a bezbariérovosti
	Vybudujeme a zmodernizujeme 10 km električkových tratí	Vybudovanie nových električkových tratí a modernizácia existujúcich
	Podiel dopravných prostriedkov VOD a mesta s nulovou tvorbou emisií zvýšime na 50 %	Vybudovanie nových trolejbusových tratí, nákup električiek a trolejbusov pre Dopravný podnik Bratislava; Obmena vozového parku za bezemisné a nízkoemisné vozidlá
	Podporíme rozvoj elektromobility v meste	Vybudovanie 400 nových nabíjajúcich staníc pre osobné elektrické vozidlá; Zavedenie bezemisného systému zdieľanej mobility – car sharing
Obyvatelia Bratislavy	Zníženie spotreby energií v domácnostiach o 23 %	Zlepšenie tepelno-technických vlastností bytových domov; Výmena osvetlenia za LED v domácnostiach a výmena domácich elektrospotrebičov, Náhrada priamovýhrevného vykurovania tepelnými čerpadlami; Spolupráca, vzdelávanie a podpora; Pravidelný zber a analýza dát o energetickej chudobe
	Zvýšenie výroby energií z OZE o 226 000 MWh	Výroba elektriny z fotovoltaických elektrární; Vytesnenie zostávajúceho uhlia z domácností; Náhrada starých plynových kotlov v domácnostiach; Zavedenie mestského energetického spoločenstva a podpora vzniku nezávislých občianskych spoločenstiev
Zodpovedné firmy	Zníženie spotreby energií v terciárnom sektore o 38 %	Pokročilé systémy riadenia vykurovania; výmena osvetlenia za LED svetidlá; Zlepšenie tepelno-technických vlastností budov; Regulácia systému vetrania a klimatizácie; Náhrada nevyhovujúcich kotlov na zemný plyn; Business Climate Challenge
	Zvýšenie výroby energií z OZE o 380 000 MWh	Výroba elektriny z fotovoltaických elektrární; Vytesnenie spaľovania koksu z terciárneho sektora; Výmena zdrojov tepla (zemný plyn) za tepelné čerpadlá
	Územné plánovanie a regulácie so zameraním na dekarbonizáciu	Nízkoemisné opatrenia pre nové mestské štvrte; Zmena koncepcie v oblasti tepelnej energetiky; Úprava mestskej regulácie a podpora legislatívnych zmien, ktoré podporia dekarbonizáciu a adaptáciu v meste; Realizácia inovatívnych opatrení v riadení mesta s cieľom podporiť dekarbonizáciu v Bratislave
Adaptácia na zmenu klímy	Budeme aktívne rozvíjať zelenú a modrú infraštruktúru a posilňovať biodiverzitu v meste	Revitalizácia parkov a verejných priestorov – program Živé miesta; Skvalitňovanie a rozširovanie plôch zelene; Výsadba 25 000 stromov a krovín; Ochrana Bratislavského mestského lesoparku v spolupráci s občanmi a firmami; Zapájanie obyvateľov a komunít; Rozvoj mestských politik a nástrojov na podporu zelenej infraštruktúry
	Zvýšime ochranu zdravia obyvateľov pri horúčavách	Dodatočné tepelné a hydroizolačné opatrenia na budovách (zelené strechy, svetlé strechy); Obnova športovísk, plôch na kúpanie a revitalizácia školských dvorov; Inštalácia 80 pitných fontánok v meste
	Zlepšíme krízové riadenie mesta	Pravidelné aktualizácie a zverejňovanie hodnotení zraniteľnosti; Príprava krízových plánov pre mimoriadne udalosti
	Zlepšíme zadržiavanie zrážkovej vody	Zadržiavanie vody zo striech mestských budov; Vodozadržné opatrenia v okolí komunikácií ohrozených záplavami vrátane vegetačných ostrovčekov; Systémové vodozadržné opatrenia s cieľom zníženia objemu zrážkových vôd v kanalizácii; Vodozadržné opatrenia v Mestských lesoch

Akčný plán bol vypracovaný v rámci projektu Klimaticky odolná Bratislava, ktorý bol spolufinancovaný z Finančného mechanizmu EHP a štátneho rozpočtu SR. Úplné znenie akčného plánu si môžete prečítať na klima.bratislava.sk.